

3 Σύστημα εννοιών και όροι των γλωσσικών ποικιλιών κατά ISO

Κώστας Βαλεοντής

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το υπό ανάπτυξη διεθνές τυποποιητικό έγγραφο ISO/TR 21636 (Τεχνική Έκθεση του ISO) οριοθετεί και ορίζει διαγλωσσικά τις βασικές έννοιες του πεδίου (Γλωσσικές ποικιλίες). Είναι προϊόν της ομάδας ISO/TC37/SC2/WG1 «*Language varieties*». Την ανάπτυξη του εγγράφου αυτού παρακολουθεί η επιτροπή ΕΛΟΤ/ΤΕ21 «*Ορολογία – Γλωσσικοί πόροι*», που λειτουργεί με τη γραμματειακή υποστήριξη του ΤΕΕ.

Στην παρούσα εργασία, μελετώνται οι ορισμοί των εννοιών που δίνει η ISO/TR και εξετάζονται οι μεταξύ των εννοιών σχέσεις, οι οποίες ανήκουν και στους τρεις τύπους σχέσεων που δέχεται η (Ορολογία): *ειδογονικές σχέσεις* (generic relations), *μεριστικές σχέσεις* (partitive relations) και *συσχετικές σχέσεις* (associative relations).

Ορίζονται: η *ανθρώπινη γλώσσα* ως μέσο επικοινωνίας όλων των ανθρώπων, οι *ξεχωριστές γλώσσες* ως σύνολα όλων των *ιδιολέκτων* όλων των *ομιλητών* τους και η *γλωσσική ποικιλότητα* με τις *διαστάσεις* της ως σύνολα *εξωτερικών κριτηρίων* με βάση τα οποία διακρίνονται οι *γλωσσικές ποικιλίες* όντας υποσύνολα κάθε ξεχωριστής γλώσσας. Τοποθετούνται όλες οι οριζόμενες έννοιες σε ενιαίο *σύστημα εννοιών*, το οποίο περιλαμβάνει και τα τρία είδη σχέσεων πρόκειται, δηλαδή, για *μεικτό σύστημα εννοιών*.

Όλοι οι αγγλικοί όροι ισοδυναμούνται με προτεινόμενους αντίστοιχους ελληνικούς όρους, που περιλαμβάνονται στο ελληνοαγγλικό γλωσσάριο του Παραρτήματος.

Concept system and terms for language varieties according to ISO

Kostas Valeontis

ABSTRACT

The international normative document ISO/TR 21636 (ISO Technical Report), which is under development by the working group ISO/TC37/SC2/WG1 *Language varieties*, delimits and defines the basic concepts of the domain (Language varieties). The work of the international WG is attended by the Greek National Committee ELOT/TE21, the Greek mirror committee to ISO/TC 37 which is supported by the Technical Chamber of Greece.

In this paper, the concept definitions given by this ISO/TR are studied and the existing concept relations are examined, the latter belonging to all three relation types used in terminology: *generic relations*, *partitive relations* and *associative relations*.

Concepts defined: the *human language* as a means of communication among all humans; *individual languages* as supersets comprising all *idiolects* of their *speakers*, and *linguistic variation* with its dimensions as sets of *external criteria* according which different *language varieties* are identified as subsets of each individual language.

All concepts defined are placed in a unique concept system, which includes all three concept relations being a mixed concept system.

Greek equivalent terms proposed for all English terms of the TR are comprised in the Greek–English Glossary of the Annex.

0 Εισαγωγή

Η υπό έκδοση Τεχνική Έκθεση ISO/TR 21636:2021, η οποία στο εξής θα αναφέρεται ως «ISO/TR», προβλέπεται να καλύψει την τυποποιητική ανάγκη να είναι δυνατή η αναφορά όχι μόνο σε μία ή περισσότερες διάκριτες *ξεχωριστές γλώσσες*, αλλά και σε μία ή περισσότερες διάκριτες *γλωσσικές ποικιλίες*. Χρειάστηκε, λοιπόν, να αναγνωριστούν και να οριστούν επακριβώς, στο πλαίσιο της διεθνούς τυποποίησης, οι διάφορες διαστάσεις της *γλωσσικής ποικιλότητας* και οι βάσει αυτών διάφορες *γλωσσικές ποικιλίες*.

Σύμφωνα με την ISO/TR, στους δυνητικούς ενδιαφερόμενους τομείς, και επομένως δυνητικούς τομείς χρήσης της, περιλαμβάνονται οι τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας, οι βιβλιοθήκες, τα ΜΜΕ, οι διαδικτυακές κοινότητες, η τεκμηρίωση, η αρχειονομία, η γλωσσολογική έρευνα (ιδιαίτερα η έρευνα στην κοινωνιογλωσσολογία, στην εθνογλωσσολογία) και η κοινωνιολογία¹ κ.ά.

Το περιορισμένο του χώρου και του χρόνου δεν επιτρέπει εδώ να παρατεθούν οι ορισμοί των 58 βασικών εννοιών του θεματικού πεδίου (Γλωσσικές ποικιλίες) που ορίζονται στην Τεχνική Έκθεση, θα αναδειχτούν όμως τα ουσιώδη χαρακτηριστικά και οι σχέσεις αυτών των εννοιών μεταξύ τους, ύστερα από ανάλυση των επιμέρους *συστημάτων εννοιών* τα οποία συναπαρτίζουν το συνολικό *σύστημα εννοιών*. Οι περιγραφές των εννοιών, άμεσες ή έμμεσες, θα είναι σύντομες και περιεκτικές, ενώ οι χρησιμοποιούμενοι ελληνικοί όροι είναι σύμφωνοι με την ορολογία που έχει υιοθετήσει η Τεχνική Επιτροπή ΕΛΟΤ/ΤΕ21 (ΕΛΕΤΟ, 2018) ή – προκειμένου για νέες έννοιες – βασίζονται στην ορολογία αυτή². Στον Πίνακα του

---

¹ Το θέμα της παρούσας εργασίας αφορά τη διαγλωσσική έποψη της *γλωσσικής ποικιλότητας* όπως την «βλέπει» η ISO/TR. Στον ελληνικό χώρο, εκδόθηκαν πολύ πρόσφατα δυο σημαντικά έργα με τον τίτλο *Γλωσσική ποικιλία: ένας τόμος αφιερωμένος στην Αγγελική Ράλλη* (Αρχάκης, Κουτσούκος, Ξυδόπουλος και Παπαζαχαρίου, 2019) και μια μονογραφία (Τσίγκου, 2020).

² Εύληπτες συνοπτικές περιγραφές των βασικών εννοιών της Ορολογίας δίνονται στο «62 Βασικά γνώσματα Ορολογίας» (Βαλεοντής, 2018).

Παραρτήματος περιλαμβάνονται όλοι αυτοί οι ελληνικοί όροι με τους ισοδύναμους αγγλικούς όρους της ISO/TR.

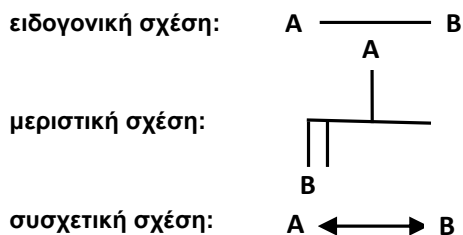
Όλοι οι όροι της ISO/TR – και της Ορολογίας γενικότερα – που χρησιμοποιούνται στην παρούσα εργασία παριστάνονται *πλαγιογραφημένοι* ενώ οι *έννοιες* παριστάνονται με τον *όρο*, τον *ορισμό* ή την περιγραφή τους κλεισμένα μέσα σε απλά εισαγωγικά (' ').

1 Σύνοψη των σχέσεων εννοιών

Στον τομέα <Ορολογία> διακρίνονται τρεις τύποι σχέσεων μεταξύ των *εννοιών*, δύο ιεραρχικές σχέσεις (*ειδογονική σχέση*, *μεριστική σχέση*) και μία μη ιεραρχική (*συσχετική σχέση*).

- Στην *ειδογονική σχέση*:
Η έννοια A είναι *γένια έννοια* ή *γένος*, ενώ η έννοια B – που έχει όλα τα χαρακτηριστικά της A και επιπλέον ένα ή περισσότερα διακριτικά χαρακτηριστικά – είναι *είδια έννοια* ή *είδος* της A.
- Στη *μεριστική σχέση*:
Η έννοια A είναι *ολομερής έννοια* ή *όλον*, ενώ η έννοια B – που μαζί με άλλες έννοιες συναπαρτίζουν την A – είναι *επιμερής έννοια* ή *μέρος* της A.
- Στη *συσχετική σχέση*:
Η έννοια A και η έννοια B έχουν θεματική σύνδεση/σχέση, η οποία όμως δεν είναι *ειδογονική* ούτε *μεριστική*.

Συμβολισμοί των σχέσεων εννοιών στα εννοιοδιαγράμματα

2 Τι είναι η ανθρώπινη γλώσσα και τι οι ξεχωριστές γλώσσες;

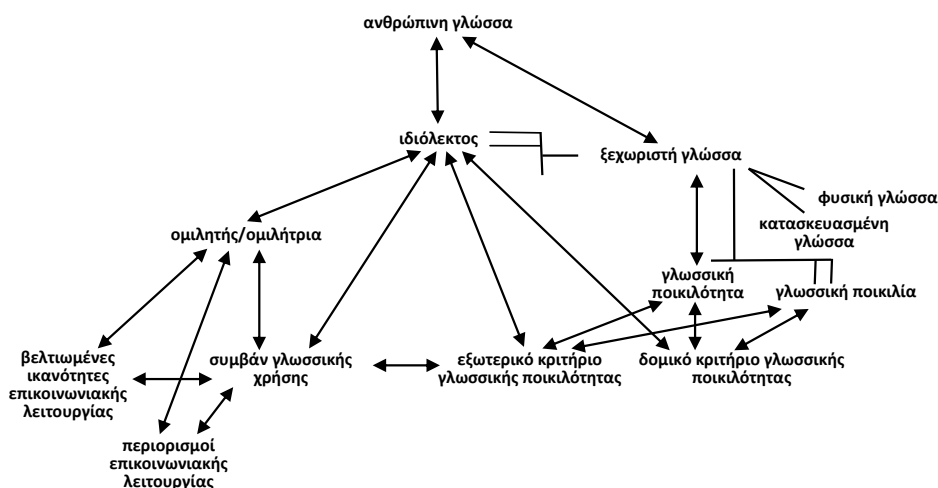
Με τον όρο *ανθρώπινη γλώσσα* αποδίδεται η *έννοια* 'μέσο επικοινωνίας μεταξύ ανθρώπων που χαρακτηρίζεται από συστηματική χρήση ήχων, χωροοπτικών νοημάτων/νευμάτων (κινήσεων ή χειρονομιών), χαρακτήρων ή άλλων γραπτών συμβόλων ή σημαδιών που μπορούν να συνδυαστούν για να εκφράσουν ή μεταδώσουν κάποια σημασία ή κάποιο μήνυμα'.

Ας φανταστούμε ένα 'σύνολο εκφράσεων *ανθρώπινης γλώσσας* που χρησιμοποιείται από συγκεκριμένο πρόσωπο, σε δεδομένο χρόνο, σε δεδομένο τύπο επικοινωνιακής *κατάστασης*

και σε δεδομένο μέσο'. Το σύνολο αυτό είναι μια *ιδιόλεκτος*, το συγκεκριμένο πρόσωπο είναι ο *ομιλητής* ή η *ομιλήτρια* που χρησιμοποιεί την *ιδιόλεκτο* αυτή, ενώ το επικοινωνιακό συμβάν είναι ένα *συμβάν γλωσσικής χρήσης*. Στο σύνολο αυτό περιλαμβάνονται και οι περιπτώσεις *ομιλητή* ή *ομιλήτριας* με *βελτιωμένες ικανότητες επικοινωνιακής λειτουργίας* ή και με *περιορισμούς επικοινωνιακής λειτουργίας*.

Το 'μέγιστο σύνολο *ιδιολέκτων* οι οποίες χρησιμοποιούνται από διάφορους/-ες *ομιλητές/ομιλήτριες* που επικοινωνούν μεταξύ τους και αλληλοκατανοούνται' ορίζει μια *ξεχωριστή γλώσσα* που μπορεί να είναι *φυσική γλώσσα* – η οποία μιλήθηκε ή μιλιέται από μια γλωσσική κοινότητα – (π.χ. αρχαία ελληνικά, λατινικά, νέα ελληνικά, αγγλικά κτλ.) ή *κατασκευασμένη γλώσσα*, με κανόνες ρητά διατυπωμένους και καθιερωμένους πριν από τη χρήση της (π.χ. Esperanto).

Σε καθεμιά *ξεχωριστή γλώσσα* υπάρχουν ποικίλα υποσύνολα που ορίζονται βάσει κάποιων κριτηρίων. Η ύπαρξη αυτών των υποσυνόλων είναι η *γλωσσική ποικιλότητα*: διακρίνονται δε δύο κατηγορίες κριτηρίων: τα *εξωτερικά κριτήρια γλωσσικής ποικιλότητας* και τα *δομικά κριτήρια γλωσσικής ποικιλότητας* (τα πρώτα δεν βασίζονται σε γλωσσικά γνωρίσματα των ιδιολέκτων, σε αντίθεση με τα δεύτερα). Κάθε ένα από τα υποσύνολα αυτά είναι και μια *γλωσσική ποικιλία*.

Σχήμα 1

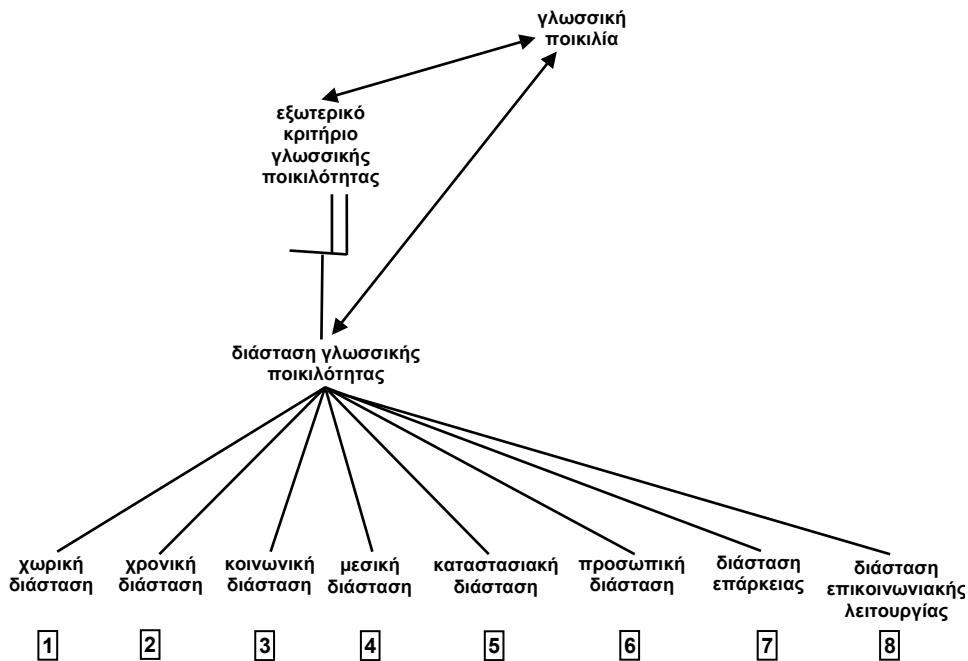
Στο Σχήμα 1 απεικονίζονται οι έννοιες που προαναφέρθηκαν μέσω των όρων τους και οι σχέσεις μεταξύ των εννοιών αυτών. Ωστε: μια *ξεχωριστή γλώσσα* είναι *ολομερής έννοια* (ένα όλον) που απαρτίζεται από *επιμερείς έννοιες* (*μέρη*) αφενός από όλες τις *ιδιολέκτους* και αφετέρου από όλες τις *γλωσσικές ποικιλίες*. Ταυτόχρονα, όμως, είναι και *γένια έννοια* (*γένος*)

που διακρίνεται σε δύο *είδεις έννοιες (είδη)*: τη φυσική γλώσσα και την κατασκευασμένη γλώσσα.

3 Οι διαστάσεις γλωσσικής ποικιλότητας ως κριτήρια υποδιαίρεσης μιας ξεχωριστής γλώσσας στις γλωσσικές ποικιλίες της

Κάθε διάσταση γλωσσικής ποικιλότητας αποτελείται από ένα ή περισσότερα ομοειδή εξωτερικά κριτήρια γλωσσικής ποικιλότητας. Η ISO/TR διακρίνει τις ακόλουθες 8 διαστάσεις γλωσσικής ποικιλότητας:

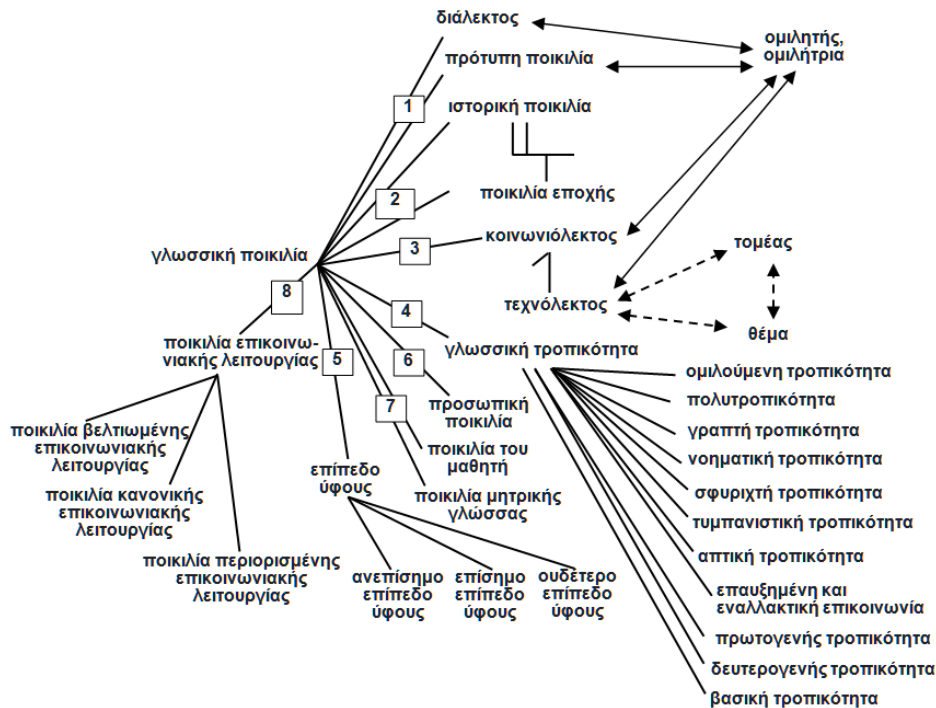
- 1 Χωρική διάσταση (ποικίλες γεωγραφικές θέσεις και περιοχές)
- 2 Χρονική διάσταση (ποικίλες χρονικές περίοδοι)
- 3 Κοινωνική διάσταση (ποικίλες κοινωνικές ομάδες)
- 4 Μεσική διάσταση (ποικίλα μέσα επικοινωνίας)
- 5 Καταστασιακή διάσταση (ποικίλες επικοινωνιακές καταστάσεις)
- 6 Προσωπική διάσταση (ποικίλα προσωπικά χαρακτηριστικά των ομιλητών/-τριών)
- 7 Διάσταση επάρκειας (ποικίλοι βαθμοί επάρκειας των ομιλητών/-τριών)
- 8 Διάσταση επικοινωνιακής λειτουργίας (ποικίλες δυνατότητες επικοινωνιακής λειτουργίας των ομιλητών/-τριών)

Σχήμα 2

Στο Σχήμα 2 απεικονίζεται το εννοιοδιάγραμμα του συστήματος εννοιών που περιλαμβάνει όλες τις έννοιες που προαναφέρθηκαν.

4 Τα είδη γλωσσικής ποικιλίας που ορίζονται στην ISO/TR με βάση τις διαστάσεις γλωσσικής ποικιλότητας

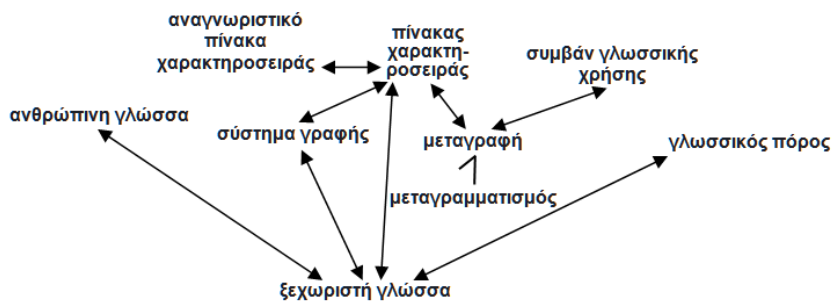
Σχήμα 3

Στο Σχήμα 3 απεικονίζονται όλα τα είδη γλωσσικής ποικιλίας που προκύπτουν με κριτήρια υποδιαίρεσης από τις 8 διαστάσεις γλωσσικής ποικιλότητας που προαναφέρθηκαν:

- η *πρότυπη ποικιλία* και η *διάλεκτος* (διάσταση γλωσσικής ποικιλότητας 1),
- η *ιστορική ποικιλία* και η *ποικιλία εποχής* (διάσταση γλωσσικής ποικιλότητας 2), που έχουν μεταξύ τους μεριστική σχέση,
- η *κοινωνιόλεκτος* (διάσταση γλωσσικής ποικιλότητας 3) και, ως είδος της, η *τεχνόλεκτος* (προκειμένου για 'κοινότητα που έχει ειδική γνώση ενός τομέα ή θέματος'),
- η *γλωσσική τροπικότητα* (διάσταση γλωσσικής ποικιλότητας 4) με τα πολλά είδη της:
ομιλούμενη τροπικότητα, *πολυτροπικότητα* (ταυτόχρονα, ομιλία, χειρονομίες, εκφράσεις προσώπου κ.ά.), *γραπτή τροπικότητα*, *νοηματική τροπικότητα*, *σφυριχτή τροπικότητα*,

τυμπανιστική τροπικότητα, απτική τροπικότητα, επαυξημένη και εναλλακτική επικοινωνία, καθώς και πρωτογενή και δευτερογενή τροπικότητα, αλλά και βασική τροπικότητα (από την οποία μπορούν να παραχθούν οι άλλες),

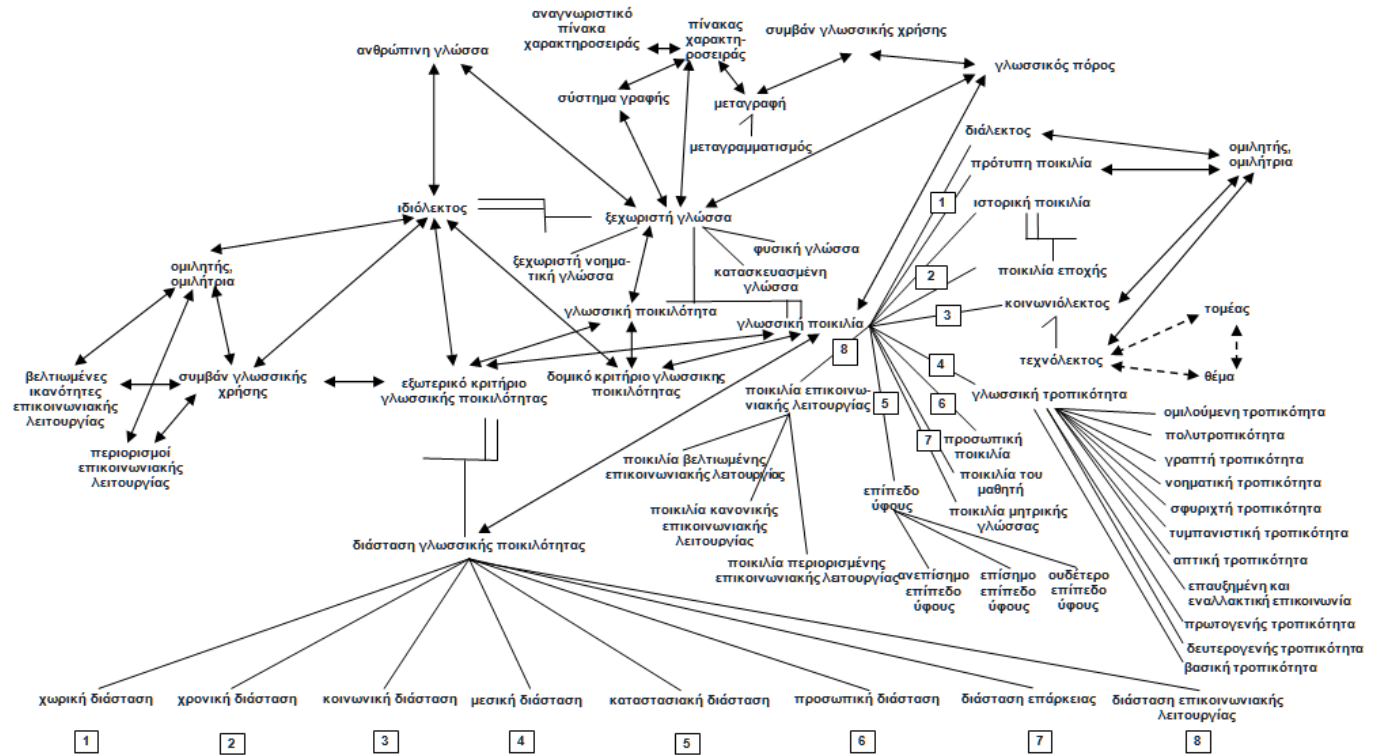
- το επίπεδο ύφους³ (διάσταση γλωσσικής ποικιλότητας 5) με τρία βασικά είδη του: επίσημο επίπεδο ύφους, ανεπίσημο επίπεδο ύφους και ουδέτερο επίπεδο ύφους,
- η προσωπική ποικιλία (διάσταση γλωσσικής ποικιλότητας 6),
- η ποικιλία του μαθητή και η ποικιλία μητρικής γλώσσας (διάσταση γλωσσικής ποικιλότητας 7) και
- η ποικιλία επικοινωνιακής λειτουργίας (διάσταση γλωσσικής ποικιλότητας 8) με τρία είδη της: ποικιλία βελτιωμένης επικοινωνιακής λειτουργίας, ποικιλία κανονικής επικοινωνιακής λειτουργίας και ποικιλία περιορισμένης επικοινωνιακής λειτουργίας.

Σχήμα 4

Το συνολικό σύστημα εννοιών της ISO/TR συμπληρώνεται με τις έννοιες του εννοιολογικού διαγράμματος του Σχήματος 4, που αφορούν την τεκμηρίωση γλωσσικών πόρων. Κάθε ξεχωριστή γλώσσα, στη γραπτή τροπικότητά της, γράφεται με ένα σύστημα γραφής με συγκεκριμένο πίνακα χαρακτηροσειράς, ενώ σε ένα γραπτό κείμενό της ή σε ένα συμβάν γλωσσικής χρήσης της μπορεί να γίνει μεταγραφή ('παράσταση σε γραπτή μορφή διαφορετική από εκείνη της αρχικής παράστασης'), η οποία, όταν είναι 'πλήρως αντιστρεπτή', είναι μεταγραμματισμός.

³ Από τους διάφορους ισοδύναμους ελληνικούς όρους που αποδίδουν την έννοια 'language register': επίπεδο ύφους, επίπεδο χρήσης, χρηστικό επίπεδο, επίπεδο λόγου κ.ά που απαριθμούνται στο (Τσίγκου, 2020) εδώ χρησιμοποιούμε τον όρο *επίπεδο ύφους*, που έχει υιοθετηθεί και από την επιτροπή ΕΛΟΤ/ΤΕ21, ενώ η ίδια η Μ. Τσίγκου, στη μονογραφία της, χρησιμοποιεί τον όρο *επίπεδο χρήσης*. Σημειώνεται ότι η ΕΛΟΤ/ΤΕ21, αυτόν τον καιρό, επεξεργάζεται, ως Πρότυπο ΕΛΟΤ, την ελληνική απόδοση της Τεχνικής Έκθεσης ISO/TR 20694:2018 *A typology of language registers*, στην οποία περιλαμβάνονται πολλά είδη *επιπέδου ύφους* πέραν των τριών που αναφέρονται εδώ.

Σχήμα 5

Στο Σχήμα 5 απεικονίζεται το *εννοιοδιάγραμμα* του συνολικού *συστήματος εννοιών* που αποτελεί σύνθεση των εννοιοδιαγραμμάτων των σχημάτων 1, 2, 3 και 4. Στο εννοιοδιάγραμμα αυτό έχει προστεθεί, ως είδος *ξεχωριστής γλώσσας*, η *ξεχωριστή νοηματική γλώσσα* ως *ξεχωριστή γλώσσα* της οποίας *βασική τροπικότητα* είναι η *νοηματική τροπικότητα*⁴.

5 Συνοψιση

Συνοψίζοντας, στην παρούσα εργασία μελετήθηκαν οι *σχέσεις εννοιών* οι οποίες συνδέουν τις *έννοιες* που έχουν οριστεί στην υπό έκδοση Τεχνική Έκθεση ISO/TR 21636 *Identification and description of language varieties* και βάσει των οποίων δομούνται τέσσερα επιμέρους *συστήματα εννοιών* και το συνιστάμενο συνολικό *σύστημα εννοιών*. Δόθηκαν τα επιμέρους *εννοιοδιαγράμματα* και το συνολικό *εννοιοδιάγραμμα* και προτάθηκαν ισοδύναμοι ελληνικοί όροι προς τους αγγλικούς όρους της ISO/TR σύμφωνα με την ορολογία της Ορολογίας που έχει τυποποιήσει και καθιερώσει η επιτροπή ΕΛΟΤ/ΤΕ21, η οποία παρακολουθεί την ανάπτυξη της Τεχνικής Έκθεσης του ISO και σύντομα θα κληθεί να την ψηφίσει ως ελληνική εθνική τεχνική επιτροπή τυποποίησης. Όλες οι ισοδυναμίες ελληνικών–αγγλικών όρων περιλαμβάνονται στο ελληνοαγγλικό γλωσσάριο του Παραρτήματος.

Βιβλιογραφία

Αρχάκης, Α., Κουτσούκος, Ν., Ξυδόπουλος, Γ. και Παπαζαχαρίου, Δ. (Επιμ. 2019). *Γλωσσική Ποικιλία – Μελέτες αφιερωμένες στην Αγγελική Ράλλη*. Αθήνα: Κάπα Εκδοτική

Βαλεοντής, Κ. (2018). *62 Βασικά γνώσματα Ορολογίας* (Διαθέσιμο από: http://www.eleto.gr/download/Conferences/ELETO-TE21-EDO_Conference/Gnosmata_Orologias_2018-11-08_V01.pdf)

ΕΛΕΤΟ (2018). *Γενικοί και ειδικοί όροι του τομέα της Ορολογίας* (Έκδοση 6) (Διαθέσιμο από: http://www.eleto.gr/download/Bodies/TE21-TerminologyTerms_GR.pdf)

ΕΛΟΤ 561-1:2006 *Ορολογική εργασία – Λεξιλόγιο – Μέρος 1: Θεωρία και εφαρμογή*

ΕΛΟΤ 402:2010 *Ορολογική εργασία – Αρχές και μέθοδοι*

Τσίγκου, Μ. (2020). *Γλωσσική Ποικιλία – Ορισμός και διαστάσεις*, Αθήνα, Εκδόσεις Δίαυλος.

ISO 704:2009 *Terminology work – Principles and methods*

ISO 1087:2019 *Terminology work and terminology science – Vocabulary*

ISO/TR 20694:2018 *A typology of language registers*

ISO/TR 21636:2021 (Rev. 3.1) *Identification and description of language varieties*.

⁴ της οποίας ο αυστηρός ορισμός είναι: 'οπτικο-χωρική *γλωσσική τροπικότητα* που χρησιμοποιεί συνδυασμό σχημάτων των χεριών, προσανατολισμό της παλάμης και κίνηση του χεριού, του βραχίονα, του στόματος, του κεφαλιού ή του σώματος καθώς και έκφραση του προσώπου'.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ελληνοαγγλικό γλωσσάριο των όρων της Τεχνικής Έκθεσης ISO/TR 21636 (με αλφαβητική σειρά)

αναγνωριστικό πίνακα χαρακτηροσειράς	script identifier
ανεπίσημο επίπεδο ύφους, άτυπο επίπεδο ύφους	informal register, informal language register
ανθρώπινη γλώσσα	human language
απτική τροπικότητα	haptic modality, haptic language modality, tactile modality, tactile language modality
βασική τροπικότητα	basic modality, basic language modality
γλωσσική ποικιλία	language variety
γλωσσική ποικιλότητα	linguistic variation, language variation
γλωσσική τροπικότητα	language modality
γλωσσικός πόρος	language resource, LR
γραπτή τροπικότητα	written modality, written language modality
δευτερογενής τροπικότητα	secondary modality, secondary language modality
διάλεκτος	dialect
διάσταση γλωσσικής ποικιλότητας	dimension of linguistic variation
διάσταση επάρκειας	proficiency dimension
διάσταση επικοινωνιακής λειτουργίας	communicative functioning dimension
δομικό κριτήριο γλωσσικής ποικιλότητας	structural criterion for linguistic variation
εξωτερικό κριτήριο γλωσσικής ποικιλότητας	external criterion for linguistic variation
επαυξημένη και εναλλακτική επικοινωνία	augmentative and alternative communication, AAC
επίπεδο ύφους	language register
επίσημο επίπεδο ύφους, τυπικό επίπεδο ύφους	formal register, formal language register
ιδιόλεκτος	idiolect
ικανότητες βελτιωμένης επικοινωνιακής λειτουργίας	enhanced communicative functioning abilities
ιστορική ποικιλία, ιστορική περίοδος (μιας γλώσσας)	historical language period, language period, historical period (of a language)
κατασκευασμένη γλώσσα	constructed language
καταστασιακή διάσταση, διάσταση επικοινωνιακής κατάστασης	situation dimension
κοινωνική διάσταση, διάσταση κοινωνικής ομάδας	social group dimension
κοινωνιόλεκτος	sociolect
μεσική διάσταση, διάσταση του μέσου	medium dimension
μεταγραμματισμός	transliteration
μεταγραφή	transcription
νοηματική τροπικότητα	signed modality, signed language modality

ξεχωριστή γλώσσα, ξεχωριστή ανθρώπινη γλώσσα	individual language, individual human language
ξεχωριστή νοηματική γλώσσα	individual sign language
ομιλητής/ομιλήτρια	speaker
ομιλούμενη τροπικότητα	spoken modality, spoken language modality
ουδέτερο επίπεδο ύφους	neutral register, neutral language register
περιορισμοί επικοινωνιακής λειτουργίας	communicative functioning constraints
πίνακας χαρακτηρισειράς	script
ποικιλία (του) μαθητή	learner variety
ποικιλία βελτιωμένης επικοινωνιακής λειτουργίας	enhanced communicative functioning variety
ποικιλία επικοινωνιακής λειτουργίας	communicative functioning variety
ποικιλία εποχής, εποχική ποικιλία, εποχή (μιας) γλώσσας	language epoch, epoch of a language
ποικιλία κανονικής επικοινωνιακής λειτουργίας	regular communicative functioning variety
ποικιλία μητρικής γλώσσας	native proficiency variety
ποικιλία περιορισμένης επικοινωνιακής λειτουργίας	constrained communicative functioning variety
πολυτροπικότητα, πολυτροπική τροπικότητα	multimodal modality, multimodal language modality
προσωπική διάσταση, διάσταση ξεχωριστού ομιλητή	person dimension, individual speaker dimension
προσωπική ποικιλία	personal variety
πρότυπη ποικιλία, κοινή ποικιλία	standard variety
πρωτογενής τροπικότητα	primary modality, primary language modality
συμβάν γλωσσικής χρήσης	event of language use, language use event
σύστημα γραφής	writing system
σφυριχτή τροπικότητα	whistled modality, whistled language modality
τεχνόλεκτος	technolect
τυμπανιστική τροπικότητα	drummed modality, drummed language modality
φυσική γλώσσα	natural language
χρονική διάσταση	time dimension
χωρική διάσταση	space dimension

Κώστας Βαλεοντής

Φυσικός-Ηλεκτρονικός

Υπεύθυνος Ομάδων Ορολογίας

Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)

Ηλ-ταχ.: valeonti@otenet.gr